

Thức ăn nấu chín, ngon, đủ chất, dễ tiêu, pha loãng cho ăn cho ăn nhiều lần trong ngày. Cho lợn ăn các loại thức ăn: cám ngô, cám gạo, bột đậu tương rang, bột cá nhạt và rau lang. Mỗi bữa cho lợn ăn thêm một ít muối và một ít thức ăn ủ men. Một tuần đầu không thay đổi thức ăn, sau đó có thể thay đổi dần dần. Lượng thức ăn tính từ 0,25 - 0,3 kg/con. Thức ăn rau xanh từ 1,0 - 1,5 kg/con/ngày. Một đến hai ngày đầu cai sữa cho lợn con ăn ít, sau cho ăn tăng dần, đến ngày thứ 5-6 cho ăn tự do.

X. CHĂM SÓC NUÔI DƯỠNG LỢN THỊT LAI F1

Chọn giống lợn thịt lai F1

Bạn ơi hãy nhớ điều này

Chọn giống lợn thịt nên là lợn lai

Có nguồn gốc những nơi tin cậy

Chất lượng tốt tiếng lừng vang

Tiền phong đầy đủ trước khi mua về

Ngoại hình cân đối, lông càng cần thưa

Da mỏng hồng, lưng thẳng chân to

Đuôi to dài, ăn phàm, mồm ngắn

Vú thưa, 2 vú cuối cùng xa nhau

Vai phải nở, không mang đai cổ

Tai mỏng to, phần đống thành khuôn,

Dị tật ta gạt ra luôn

Độ 2 tháng tuổi mười lăm ký rồi

Ta chọn lợn đó về nuôi

Sẽ đem hiệu quả cho đời ản no

Chăm sóc

Vệ sinh chuồng sạch sẽ, ẩm ướt, mát mẻ. Yên tĩnh để lợn ngủ nhiều.

Tiền phong và tẩy giun sán.

Tẩy uế khử trùng sau khi xuất bán lợn và trước khi mua lứa khác về nuôi.

Mùa hè tắm cho lợn vào hai buổi sáng từ 8-9 giờ và chiều từ 4-5 giờ.

Lợn từ 20-40 kg cho lợn vận động nhiều.

Lợn từ 41 kg trở lên thì hạn chế vận động.

Nuôi dưỡng

Giai đoạn đầu: Từ sau cai sữa đến 30 kg (lợn chọi). Thức ăn tính có năng lượng trao đổi từ 2900 - 3000 Kcal/kg; đạm thô 14,0-15,0%.

Thức ăn nấu chín, đủ chất (nấu nhiều rau hơn), cho ăn 3 bữa/ngày.

Giai đoạn sau: Từ 30 kg đến lúc xuất bán (60 - 70 kg).

Thức ăn đủ chất (tăng tinh bột), cho ăn rau vừa phải. Thức ăn tính có năng lượng trao đổi từ 2800 - 2900 Kcal/kg; đạm thô 13,0-14,0%.

Cho ăn sống hoàn toàn (thức ăn tinh ăn trước, rau cho ăn sau).

Ăn 3 bữa/ngày, cho ăn no, ăn đúng bữa, đúng giờ.

Vệ sinh phòng bệnh

Để đảm bảo công tác vệ sinh tốt thì nên

Dùng nước sôi, nước vôi, xà phòng khử trùng trước khi đưa lợn vào nuôi và sau khi xuất lợn.

Đề phòng chuồng 3-5 ngày trước khi nuôi lứa mới.

Chuồng và xung quanh chuồng phải quét sạch sẽ hàng ngày, khơi thông cống rãnh, đốt rác thải.

Chưa có lợn ốm thì tẩy uế tháng một lần.

Nếu có lợn ốm thì tẩy uế 3 lần một tuần.

Tắm rửa sạch sẽ cho lợn hàng ngày.

Máng ăn, máng uống rửa hàng ngày, khử trùng 2 lần một tuần.

Nếu lợn ốm thì khử trùng hàng ngày.

Thức ăn khô sạch, không ẩm, mốc, vón cục, ối thiu.

Rau rửa sạch và không để ứ trước khi cho lợn ăn

Không tận dụng thức ăn của lợn ốm.

Thức ăn dư thừa của người phải nấu lại trước khi cho ăn.

Mật độ nuôi vừa phải, không nhốt chung với gia súc khác và gia cầm.

Thu gom phân rác hàng ngày sau khi thấy nhiều thì đem ủ.

Phòng bệnh

Lợn mới mua về phải nhốt riêng khoảng 15-20 ngày để theo dõi.

Tiền phong cho lợn trước khi nuôi và định kỳ tiêm phòng vắc-xin.

Không mua lợn giống ở những nơi đang có dịch bệnh.

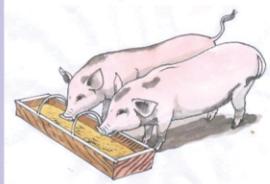
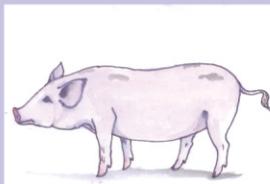
Tẩy giun sán cho lợn. Không nên nuôi chung lợn to và bé.

Không nuôi chung lợn với gà, ngan, vịt và chim bồ câu.

Cách ly những con lợn ốm. Không sử dụng thịt gia súc bị bệnh.

Khi tiếp xúc và xử lý lợn bị dịch bệnh phải theo hướng dẫn của thú y.

Phun thuốc diệt trừ muỗi và đảm bảo vệ sinh tốt. Cho ăn đủ chất, đủ lượng.

Biểu hiện của lợn ốm

Hàng ngày ta phải thường xuyên
Quan sát ngắm lợn khi nằm khi ăn
Góc chuồng phân trắng xám vàng xanh
Thế là bệnh của lợn con đấy rồi
Không ăn, ăn lảng thờ ngổ
Tìm tòi, tìm mồm, da vàng, bụng to
Biểu hiện rúc ổ, kham ho (ho khan)
Mình có dấu đỏ vương, tròn nổi lên
Thành mảng tím bụng - khưu chân
Hay đi dài rất, mắt sưng, phù đầu
Lợn thường khô mũi lông xù
Cổ con lở loét miệng mồm, móng chân
Lại thêm nốt vẩy trên thân
Lông xù hay cọ gãi chuồng ai ơi
Nếu thấy biểu hiện đó rồi
Mau lo tìm thuốc kịp thời chữa luôn

Xử lý chất thải

Thu gom chất thải:

- Hàng ngày cho phân và chất độn chuồng vào hố phân. Hố phân và nước thải xây riêng.
- Những gia đình có điều kiện nên xây hầm bioga để chôn ủ nhiễm môi trường

Cách ủ phân:

- Chất phân thành đống dùng bùn nhào lẫn với rơm trát kín.
- Bấm nhỏ cây phân xanh rải một lớp phân khoảng 20 cm, rồi rải tiếp một lớp phân xanh, rắc vôi bột, lán, tro bếp. Cứ 1 lớp phân đến tiếp 1 lớp phân xanh thành đống dùng bùn trát kín.

Chi chép tính toán lỗ lãi trong chăn nuôi lợn

Trước khi nuôi lợn ta phải dự tính những gì?

Nuôi loại lợn nào (lợn nái, lợn thịt, gột lợn con, bán lợn con) phù hợp với điều kiện của gia đình và thị trường để có thể bán dễ và được giá ở địa phương.

Dự tính thời gian nuôi và bán để nhất để được giá nhất và quyết định nuôi nhiều hay ít.

Ghi chép thu chi trong chăn nuôi lợn có cần thiết không? Tại sao

Ghi chép trong chăn nuôi lợn là rất cần thiết vì: Để tính toán được nuôi lỗ hay lãi.

Theo dõi được khả năng phát triển của lợn để rút kinh nghiệm khắc phục kịp thời.

Cách ghi như thế nào để dễ ghi, dễ hiểu, dễ tính?

Kẻ cột ghi như sau:

Ghi chú:
Tất cả những món phải mua và của nhà bỏ ra ghi vào phần chi.

Tất cả các món bán và cho ghi vào phần thu.

Cách tính lỗ lãi trong chăn nuôi lợn như thế nào?

Tính theo công thức sau (cho 1 lứa lợn)

Tính khấu hao chuồng trại để làm gì?

Để thu hồi dần vốn ban đầu đã bỏ ra để làm chuồng nuôi lợn

So sánh hiệu quả đầu tư giữa chuồng nhiều tiền và ít tiền

Cách tính khấu hao chuồng như thế nào?

Tiền khấu hao chuồng 1 năm = tiền làm chuồng chia cho 10 năm (dự tính chuồng nuôi được 10 năm)

Tiền khấu hao chuồng 1 lứa lợn = tiền khấu hao chuồng của 1 năm chia cho số lứa nuôi trong năm.

Nếu lỗ thì làm thế nào?

Nếu lỗ nhiều mà không biết nguyên nhân và cách khắc phục thì không nuôi nữa.

Nếu lỗ ít nhưng tăng nguồn thu khác nhờ nuôi lợn thì vẫn nên tiếp tục nuôi và phải tìm nguyên nhân để khắc phục.

Nếu lỗ nhiều nhưng biết được nguyên nhân và biết cách khắc phục thì tiếp tục nuôi.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Phạm Sỹ Tiếp, Trịnh Quang Tuyên và CS, 2011. Quy trình kỹ thuật chăn nuôi lợn Móng cái cao sản. Báo cáo tổng kết Đề tài "Nghiên cứu phát triển đàn lợn Móng cái cao sản tại tỉnh Thái Nguyên" - ĐAKHCN Nông nghiệp ADB 2009-2011.
2. MARD-DANIDA, 2005. Cẩm nang chăn nuôi lợn. Tài liệu tham khảo cho nông dân chăn nuôi tại nông hộ - Hợp phần Chăn nuôi gia súc nhỏ, NXB Nông nghiệp, Hà Nội, 2005.
3. Nguyễn Thiện, Trần Đình Miên và CS, 2005. Con lợn ở Việt nam. NXB Nông nghiệp, Hà Nội, 2005.
4. Link: <http://agriviet.com/home/threads/45774-Kỹ-Thuật-Nuôi-Lợn-Nai-Noi-Dia-va-Nai-lai-noi-dia-trong-nong-ho?s=2b8e62216b60fd87ceaf5e8eadf4d31#vz:1d7fcGwZ>.

ĐỢI ẢN KHOA HỌC CÔNG NGHỆ NÔNG NGHIỆP

2283-VIE(SF)

BỘ NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN
VIỆN CHĂN NUÔI.

SỔ TAY HƯỚNG DẪN KỸ THUẬT
CHĂN NUÔI LỢN NAI MÓNG CÁI CAO SẢN
TRONG NÔNG HỘ

CHỌN LỌN CÁI HẬU BỊ GIỐNG MỔNG CÁI

Chọn lợn Mổng cái bạn ơi!

Nguồn gốc phải rõ nuôi con mới bền

Bố, mẹ phải có số ghi

Tiền phòng các bệnh trước khi mang về

Thân cân đối, móng vai phải nở

Lợn thưa lông, da mỏng, gáy bồm (lông mao)

Trần đốm trắng, lưng thời hơi vòng

Yên ngựa đen, khoang trắng vát vai Tai to, mồm be, vú đều

Mười hai, mười bốn vú màu hồng tươi

Hoạ mô sê, đuôi dài - to - thẳng

Bốn chân thẳng, móng chụm đi hải (móng hên)

Không đi chân vịt bạn ơi!

Không bị dị tật, mắt thời tinh nhanh Hay ăn tinh nét hiền lành

Khi hai tháng tuổi đạt 12 cân

Nếu bạn mà vẫn phân vân

Xin áp dụng thử nông dân đã làm

Chăn nuôi lãi - thoát nghèo nàn

Mong bạn hãy nhớ việc làm này đây

I. PHỐI TRỘN VÀ BẢO QUẢN THỨC ĂN

Yêu cầu nguyên liệu:

Phơi khô các nguyên liệu đồng bao bì, để nơi khô ráo tránh mưa nắng trực tiếp.

Nuôi mèo diệt chuột, có thể cắt giắt vào chum vại.

Các nguyên liệu thức ăn không được ôi thiu, mốc ẩm có mùi lạ sau khi đã được nghiền bột.

Cách phối trộn:

Đưa vào tỷ lệ các loại nguyên liệu thức ăn đã được khuyến cáo trong Quy trình kỹ thuật chăn nuôi lợn Mổng cái. Cần riêng từng loại nguyên liệu cho chính xác.

Đồ dầm đều các loại nguyên liệu đã nghiền ra nền nhà khô, sạch theo thứ tự. Loại nhiều đồ trước, loại ít đồ sau. Đối với các loại nguyên liệu có khối lượng ít (như khoáng, vitamin...) phải trộn trước với một ít bột ngô hoặc cám sau đó mới trộn lẫn cùng với các nguyên liệu khác để bảo đảm phân bố đều trong hỗn hợp thức ăn. Dùng tay hoặc dùng xéng trộn thức ăn cho đến khi có màu đồng nhất.

Thức ăn tự phối trộn nên sử dụng hết trong vòng 7 ngày.

II. MỘT SỐ PHƯƠNG PHÁP CHẾ BIẾN THỨC ĂN

1. Ủ men com, cà:

Nguyên liệu: Cà tươi 10 kg luộc chín + gạo 5 kg nấu thành cơm + men rượu 0,4 kg giã thành bột.

Dụng cụ ủ: cong, vại

Cách làm: Rãi 1 lượt cà – 1 lượt men – 1 lượt com, rải lần lượt đến hết cà, men, com.

Thời gian ủ: Ủ kín từ 1,5 – 2 tháng.

Cách cho ăn: cho lợn ăn dần, mỗi bữa 1,5 – 2 muối (tùy vào lợn bé hoặc to).

2. Ủ men củ sắn, khoai lang, khoai tây: Củ sắn, khoai lang, khoai tây luộc chín. Men rượu giã thành bột trộn với khoai luộc đem ủ 10 ngày rồi cho lợn ăn dần.

3. Ủ men thức ăn: Thức ăn đã trộn (tinh bột, rau, thức ăn nhiều đạm) của 01 bữa + 1 bánh men rượu nhỏ (đã giã nhỏ) ủ từ 8-12 tiếng rồi cho lợn ăn.

4. Ủ thức ăn: Thức ăn cho lợn ăn một bữa (tinh bột:gạo, cám gạo), cho nước vào sên sệt đem ủ từ 12-24 giờ (tùy theo mùa). Sau đó cho thêm thức ăn nhiều đạm rồi cho lợn ăn.

5. Ủ chhua lá khoai lang, khoai nước, lá ráy: Dây, lá khoai lang, lá khoai nước, lá cây ráy... băm nhỏ, trộn đều với cám gạo (tỷ lệ 5 lượng cám cho 10 kg rau), cho vào thùng hoặc túi ni lông nên chặt, buộc kín. Nhờ quá trình lên men yếm khí, sau 01 tuần rau có mùi hơi chua, thơm mùi rượu, màu xanh vàng và rất nhừ. Trộn với thức ăn tinh cho lợn ăn.

III. CHĂM SÓC, NUÔI DƯỠNG LỢN CÁI HẬU BỊ GIỐNG

Chuồng nuôi lợn

Dụng chuồng nên chọn hướng nam

Nền cao thoát nước để làm vệ sinh

Đừng cho gió bắc rập rình

Ấm đông, hè mát, lợn mình lớn nhanh

Mái che lợp cọ, lợp tranh

Tận dụng tre, gỗ làm thành chuồng nuôi

Tùy vào điều kiện từng nơi Nuôi nhiều hay ít để rời dựng xây

Có thể theo cách dưới đây

Diện tích phụ thuộc thửa, dày số con

Khoảng chừng bốn – sáu mét vuông

Bề ngang hai mét dài thường tính hơn

Nền chuồng đứng có lăm tron

Láng xi, ghép gạch hay bưng tre luống

Vách ngăn tre gỗ bình thường

Cao gần một mét lợp dùng nhày qua.Chuồng nuôi lợn nái khác xa

Cần lăm ở nhỏ để mà ủm con

Máng ăn, máng uống lăm riêng

Thuận cho công việc vệ sinh sớm chiều

Ài ơi xin nhớ mấy điều

Chuồng nuôi sạch sẽ lợn, thức ăn, nước uống, chuồng, dụng cụ

Giảm dần hộ đói tăng giàu

Chăn nuôi có lãi còn đâu sợ nghèo

Chăm sóc:

Tẩy giun sán cho lợn cái vào đầu kỳ và trước khi phối giống.

Tiền phòng đầy đủ các loại vắc xin theo quy định.

Vệ sinh sạch sẽ lợn, thức ăn, nước uống, chuồng, dụng cụ

chăn nuôi.

Luôn giữ cho chuồng khô ráo.

Nuôi dưỡng: Theo 2 giai đoạn phát triển của lợn.

Giai đoạn 1 (từ 10 – 25 kg) cho ăn (tinh bột + rau) nấu chín để nguội + thức ăn đậm đặc hoặc chất nhiều đạm + muối + chất nhiều khoáng (vô can, sô,...) cho ăn 3 bữa/ngày, ăn no. Lượng thức ăn tính từ 0,3-0,7 kg, thức ăn xanh 0,5 kg.

Giai đoạn 2 (lợn 25 – 50 kg) cho ăn thức ăn đã trộn sống hoàn toàn 2 bữa/ngày, cho ăn vừa phải và cho ăn tăng chất có nhiều khoáng, cho uống thêm nước. Lượng thức ăn tính từ 0,8-1,2 kg, thức ăn xanh 1 kg/ngày.

+ **Chú ý:** Điều chỉnh thức ăn không để lợn quá béo hoặc quá gầy.

IV. CÁCH PHÁT HIỆN LỢN NÁI ĐỘNG ĐỤC VÀ PHỐI GIỐNG

Mổng cái động đục lần đầu

Tuổi bốn, năm tháng là lâu lắm rồi

Trọng lượng khoảng độ năm mươi

Ba tuần lợn lại đòi to một lần

Thời gian khoảng 72 giờ

Bỏ ăn kêu rít muốn ra khỏi chuồng

Người sờ lưng né tránh luôn

Ấm hộ sưng mọng, đỏ hồng, bóng căng

Ngày sau lợn ít hung hăng

Chưa cho lợn khác nhảy lên lưng mình

Ấm hộ đã bớt sưng đi

Chuyên màu hơi thắm, mê đi đứng yên

Lúc này tá hầy phối tinh

Hay nhảy trực tiếp túy từng người nuôi

Sau khi lợn đã phối rồi

Phải ghi số sách kịp thời kéo quên

Chăm sóc nuôi dưỡng thường xuyên

Ba tuần, ba tháng lợn sinh con dần

V. CHĂM SÓC, NUÔI DƯỠNG LỢN NÁI CHỨA

Thời gian lợn chửa: 3 tháng, 3 tuần, 3 ngày (114 ngày) có thể hơn, kém 5 ngày.

Chăm sóc: Vệ sinh con lợn chú ý ở hạ và vú lợn.

- Vệ sinh thức ăn, nước uống. Hạn chế tắm và rửa chuồng.

Trước đẻ 20 ngày tiêm sán.

- Trước khi đẻ 3-5 ngày xoa bóp vú cho lợn giúp lợn thông tuyến sữa.

- Không cho lợn vận động mạnh ở thời kỳ sắp đẻ.

Nuôi dưỡng: theo 2 giai đoạn

Giai đoạn 1 - 84 ngày dần:

- Cho ăn sống thức ăn đã trộn đủ chất.

- Mức ăn bình thường: 1,2 - 1,6 kg/TA tính

TA rau xanh: 2,0 kg. Cho ăn 2 bữa/ngày.

Giai đoạn 2: ngày thứ 85 đến khi đẻ

- Cho ăn ngon hơn giai đoạn 1, giảm rau.

- Cho ăn từ 2,0 – 2,2 kg TA tính và 2,0 kg rau xanh. Cho ăn 3 bữa /ngày.

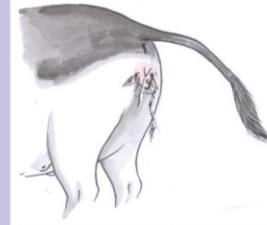
VI. TRỰC LỢN ĐÉ

Biểu hiện lợn chuẩn bị đẻ

Trước 1 tuần mông sụt, 2 hàng vú vênh ra, hoa to, hồng.

Khi sắp đẻ: Hoa mọng, có nước, cần ô, bốn chồn đi lại, đái, ia rất.

Chuẩn bị

Dụng cụ: Bấm móng tay, thúng, ô để ủm lợn con, bóng điện, giẻ sạch, mề.

Quét dọn sạch chuồng.

Cho rom rạ mềm, sạch vào.

Lau vú, lau hoa cho lợn.

Trực đẻ

Trực đẻ liên tục tại chuồng lợn, khi lợn đẻ ra lau sạch, nhất là ở miệng và lỗ mũi.

Đùng tay xoắn rốn bứt đi (cách thảnh bụng 3 -4 cm), bấm rãnh nhanh rồi cho lợn vào bú ngay.

Bình thường lợn đẻ 3-4 tiếng là xong. Nếu quá 5 tiếng rặn đẻ vẫn không đẻ thì tim thú y.

VII. CHĂM SÓC NUÔI DƯỠNG LỢN NÁI NUÔI CON

Chăm sóc

Chuồng phải sạch sẽ, khô ráo (không rửa chuồng)

Lau vú bằng nước ấm.

Luôn luôn theo dõi để phát hiện sự thay đổi của lợn mẹ và lợn con.

Thường xuyên thay đổi chất độn chuồng, vệ sinh máng ăn máng uống.

Nuôi dưỡng

Sau khi đẻ lấy quả đủ xanh nấu cháo với gạo nếp hơi loãng thêm muối cho lợn ăn.

Cho lợn mẹ ăn ngon và nhiều dần đến tự do (3 bữa/ngày.

Mỗi bữa 2,5 – 2,7 kg TA tính và 2,5 – 3,0 kg rau xanh).

Sau đẻ 1 tuần cho ăn ít, sau tăng dần sau.

Không thay đổi thức ăn đột ngột.

Hàng ngày cung cấp đủ nước cho lợn uống.

VIII. CHĂM SÓC NUÔI DƯỠNG LỢN CON THEO MẸ

Chăm sóc

Chuồng khô ráo (không rửa chuồng).

Đùng máng ăn máng uống riêng.

Quan sát để điều chỉnh nhiệt độ chuồng nuôi cho phù hợp.

Thăm lườn nhiều lần trong ngày.

Lợn đẻ 3 ngày tiêm sắt lần 1, sau 1 tuần tiêm sắt lần 2. Lợn con được tiêm sắt sẽ rất chóng lớn, da đẹp, hồng, mịn, đỡ đi ia.

Lợn đực nên thiến khi được 14 ngày tuổi về mùa hè, và trước 17 ngày tuổi về mùa đông. Khi thiến lợn dùng than củi + lá đại bị giã nát cho vào phía trong bìu đại rồi khâu lại chống sưng và nhiễm trùng rất tốt.

Nuôi dưỡng

Cho bú ngay sữa đầu, cố định đầu vú, cho con bé bú vú đầu càng sớm càng tốt.

Tập cho lợn ăn khi lợn được 20 ngày. Nếu lợn mẹ ít sữa thì tập cho lợn con ăn sau 10 ngày. Cách tập: dùng bột đậu tương rang bởi vào vú lợn mẹ 1-2 ngày để lợn con bú và quen với mùi của thức ăn. sau đó cho cám tập ăn vào máng dự dần. Cám tập ăn đủ chất dinh dưỡng, dễ tiêu.

Cách nuôi bộ lợn con mới đẻ: Nấu cháo với xươc chích đem vùi như, đánh bột cho vào vại mần lọc vào phích. Mỗi bữa pha một ít bột vào nước sôi sao cho loãng tựa như sữa, thêm vào một ít muối. Cho lợn con ăn 5-6 bữa/ ngày (bột cháo nấu đúng trong ngày), bữa đầu tiên cho vào bột cháo mới ít mặt ong.

Cải sữa

Khi con đã ăn mạnh khoảng 40 - 45 ngày thì tách mẹ hoàn toàn nhưng nếu có con ốm thì chừa tách.

Nên chuyển lợn mẹ sang chuồng khác để lợn con lại chuồng cũ.

Những con yếu trong đàn nên để lại với mẹ một thời gian.

IX. CHĂM SÓC NUÔI DƯỠNG LỢN CON SAU CAI SỮA

Chăm sóc

Để lợn con ở chuồng nuôi cũ.

Nền ăn, máng uống rửa sạch trước khi cho lợn ăn.

Cố sấn chơi cho lợn con sạch sẽ, cho lợn tắm nắng.

Chuồng sạch sẽ, yên tĩnh (không rửa chuồng, không tắm cho lợn).

Theo dõi liên tục trong ngày.

Tiền phòng bệnh Phù đầu, Dịch tả, Phó thương hàn.

Khi lợn con 10 -15 kg tẩy giun sán.

Giữ lợn ấm áp.

Nuôi dưỡng

